

שאלות לחזרה הכנה למבחן**משנה ברורה סימן לז'**

- א. [ס"ק א'] אילו הבטחות נאמרו על מניח תפילין ?
- ב. [ס"ק ב'] ציין מי נקרא פושעי ישראל בגופן : א. מי שמבטל תמיד.
ב. מי שמבטל לפרקים.
ג. מי שביטל פעם אחת מצות תפילין.
- ג. [ס"ק ג'] האם דין פושעי ישאל בגופן נאמר גם על מי שהתפילין שלו אינן מונחות על מקומן כדין ?
- ד. [ס"ק ד'] מה עושה הקב"ה באדם שעונותיו וזכויותיו מחצה על מחצה : א. אם אין לו בין עונותיו עוון פושעי ישראל בגופן ?
ב. אם יש לו בין עונותיו עוון פושעי ישראל בגופן ?
- ה. [שם] האם תשובה עוזרת על עוון פושעי ישראל בגופן ?
- ו. [שם] במה אין לצמצם ולחוס על הכסף אלא להשקיע במחיר רב ?
- ז. [סוף ס"ק ד'] מה נקרא תפילין נאים שמתקיים בהם זה קלי ואנוהו ? [מנה לפחות 4 דברים נאים המוזכרים במשנ"ב]
- ח. א. מתי המצוה שיהיו עליו התפילין ?
ב. מתי נהגו להניחם ?
ג. מה עושים אנשי מעשה ?
- ט. מה מזהיר המשנ"ב את הלומדים אחר התפילה בתפילין ?
ומה הטעם [מנה ב' טעמים]
- י. קטן היודע לשמור תפילין בטהרה חייב אביו לקנות לו תפילין על איזה גיל זה נאמר ?

שיטת כל הפוסקים : ילד לפני הבר מצוה :

אחר הבר מצוה :

שיטת בעל העיטור : ילד לפני הבר מצוה :

אחר הבר מצוה :

כמו מי ההלכה : לגבי קטן ?

כמו מי ההלכה לגבי גדול, ומדוע ?

מה נהגו עכשיו ? [מ"ב ס"ק יב']

סימן לח'

- א. [שו"ע סעיף א'] אילו שני חולים פטורים מתפילין ? [אחד בשו"ע, ואחד ברמ"א]
- ב. [מ"ב ס"ק ד' ה'] למי מהם מותר להחמיר ע"ע, ולמי מהם אסור להחמיר ע"ע ?
- ג. [ס"ק ט'] אם יודע שיוכל לשמור רק על קדושת התפילין של ראש האם יניח או לא ?
לפי המ"א ולפי הפרמ"ג
- ד. [ס"ק יב'] האם עבדים חייבין בתפילין ?

- ה. [שו"ע סעיף ט'] מדוע המצטער מחמת קור ואינו יכול לכוון, פטור מתפילין ?
ו. [משנ"ב ס"ק לד'] מדוע העוסק בתורה פטור מתפילין ?
ז. [סעיף יב'] מה קודם לקנייה תפילין או מזוזה ומדוע ?

קיצור עניני תפילין סימן לט.

סעיף א'

- א. קטן שנעשה בר מצוה, אינו נעשה גדול עד שיביא ב' שערות.
ב. רבא אומר חזקה שהביא ב' שערות.
ג. אנו סומכין על החזקה דרבא בדברים דרבנן.
ד. אולם חוששים שלא לסמוך ע"ז בדברים מדאורייתא.

סעיף י' דיני זמן בדיקת תפילין

סימן מ' סעיף א' איסור תליית תפילין

- א. אסור לתלות תפילין על מתלה [יתד]
ב. הטעם משום שהוא דרך בזיון. [משנ"ב]
ג. בתליה ישנם שלושה אפשרויות : א. תלויין בכיסן, ב. תופס בבתים והרצועות נופלים.
ג. תופס הרצועות והתפילין עצמם נופלים.
ד. תלויין בכיסן מותר [שו"ע]
ה. תופס בבתים והרצועות תלויים באקראי בעלמא שאוחז התפילין מותר, ולהניח כך לתליה אסור.
ו. אבל אם תפוס ברצועות והתפילין נופלים אסור.
ז. ואין בכלל זה מה שהתפילין תלוי כשמניחן על הראש דזהו צורך הנחתן ואין בזה בזיון.
ח. היום מסתדרים בדרך כלל ע"י שאוחזין בקציצה בשעת הנחתן.
ט. גם תלייתן בנרתיקן אין זה מכובד כ"כ ובס"ת אסור.

נפלו התפילין ח"ו

- א. נפל מידו : נוהגין העולם להתענות כשנופל תפילין מידו על הארץ בלא נרתיקן.
ב. והוא הדין כשנופל ס"ת אפילו בנרתיקן.
ג. [יש ת"ח שקשה להם להתענות ופודים את התענית בצדקה].
ד. האליהו רבה בשם מהר"י מברונא כתב שאפילו נפלו בנרתיקן יתן פרוטה לצדקה.
ה. [בזמנינו ישנם כמה וכמה כיסויין לתפילין, הקופסאות, הנרתיק. הנילון כשהוא מופרד מהנרתיק, למרות שהוא שקוף בתור כיסוי שלישי הוא מועיל. ויש לדון אם גם בזה יתן פרוטה לצדקה. וכמדומה שכן נהוג].
ו. [תליה לכתחילה בכיסן : האם זה דבר ראוי לכתחילה או לא. ומה הדין אם יש כמה כיסויין.

- ז. רואה : מתענים כשרואים שנופל ס"ת. [השע"ת מביא מתשובת חיים שאל שיש שרצו להתענות כשראו נפילת תפילין ודחו דבריהם].
- ח. [איני יודע מה הדין אם נפל כשהוא עטור בתפיליו, האם נקרא שנפלו התפילין או שהם טפילין לו].

נהגו ישראל קדושים מקדמת דנא לשאת את התפילין בדרך כבוד תחת זרועם. מסופר על יהודי שבא לרוסיה בזמן השלטון הרוסי, וחיפש יהודי ברחוב שיארחו, ושיקשרו עם שומרי התורה ששם במחותרת. וניטפל לאדם ברחוב וא"ל אתה יהודי, והכחישי, אולם האורח התעקש ואמר לו אתה יהודי וגם אני יהודי, לבסוף כשראה שאינו מטעם הק. ג. ב. שאל אותו כיצד ידעת כל כך בוודאות? וענה ראיתי שאתה לוקח משהוא [חולין] תחת זרועך כמו שיהודים נושאים נרתיק טלית ותפילין. בתקופה האחרונה המציאו פטנט של נרתיק טו"ת עם ידית לנשיאה בתליה. – לא ברור כ"כ שראוי להשתמש בזה באורח קבע במקום לשאת את התפילין תחת חיקו קרוב ללב.

היסח הדעת

ישנם ב' שיטות עין משנ"ב סימן מד' ס"ק ג' ובביה"ל שם.

- א. מצוה מן המובחר שלא יסיח דעתו כלל מהם ואומר הפמ"ג שאפילו בקר"ש ותפילה לא יסיח דעתו מהם. כי צריך דעתו עליהן ממש. [ביה"ל]
- ב. מחשבת עבירה, היא ודאי היסח הדעת ואסורה לכו"ע. כמו כן קלות ראש.
- ג. נחלקו השיטות האם צריך לחשוב על התפילין דוקא בכל עת, או שבזמן שחושב בקר"ש ותפילה ות"ת זה גם טוב.
- ד. ויש מתירים גם לעסוק במלאכתו או ישן שאי"ז נחשב שהסיח דעתו.
- ה. למי שעושה מצוה מן המובחר אין נפק"מ בזה.

אכילה בתפילין

- א. לאכילת קבע חולצין, כי יש לחוש שמא ישתכר בסעודה, ולאכילת עראי שהוא עד כביצה אין צריך לחולצין.
- ב. ומביא המשנ"ב שבספר שולחן שלמה הסתפק דאפשר דזהו דוקא מי שמניחן כל היום, אבל לא מי שדרכו להניח בשעת קר"ש ותפילה.
- ג. ספק זה נוגע למעשה כשיש סיום בע"פ, או 'תיקון נשמות' בביהכ"נ ליא"צ, האם יש להמנע מאכילת עראי בתפילין או לא.

שינה בתפילין

- א. אסור לישון עם תפילין.
- ב. שינת עראי דהינו שראשו בין ברכיו, מחלוקת האחרונים.
- ג. יש הגבילו שינת עראי שיהיה פחות מכדי הילוך מאה אמה, שהוא כ 50 שניות.
- ד. עכ"פ זה ודאי לא מצוה מן המובחר מבחינת היסח הדעת.

נרתיק התפילין סימן מב'

א. נרתיק שיחדו לתפילין אין ליתן בו ד"א כגון : סידור, צבע לתפילין, מראה. לוח שנה, כסף לצדקה. מגילת אסתר.

ב. אולם אם חשב ע"כ מראש הכל לפי תנאו.

ג. דברים שרגילים לשים בנרתיק הוי כאילו התנה.

תליית ס"ת ותפילין

האופן המותר	האופן האסור	
תפילין	ס"ת	בנרתיקן
		תופס הקציצה והרצועות תלויות
		תופס הרצועות והקציצה תלויה